

Wielcy, zwykli ludzie.

Sępca

- Opracowały: Ewa Kistela, Karolina Waleryszak

Wprowadzenie

W 2020 roku obchodzimy 730 rocznicę lokacji miasta Słupca, dlatego też chcemy przybliżyć sylwetki ludzi, którzy działali, pracowali dla naszej „małej ojczyzny”.

Są ludzie, którzy trwają obok nas długie lata, mieszkają obok nas, spotykamy się z nimi, odchodzą i pamięć o nich oddala się. Są też osobistości, które przechodzą przez życie czyniąc dobro, starają się uczynić świat lepszym, a po nich pozostaje pamięć, o tym co uczynili i czym się zasłużyli.

Wprowadzenie

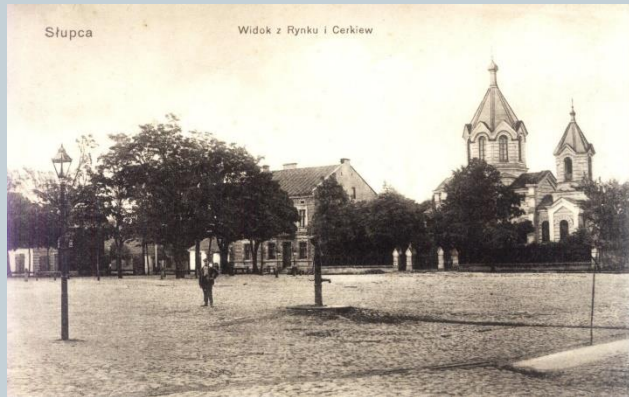
Dlatego też chcąc kultywować pamięć o „wielkich ludziach”, zachęcamy do skorzystania z materiałów i wzięcia udział w krótkiej podróży w przeszłość i przypomnieć sobie:

KTO TO JEST?

*JAKĄ PEŁNIŁ FUNKCJĘ
LUB
W CZYM SIĘ ZASŁUŻYŁ?*

Nasi mieszkańcy

Słupca widok rynku z cerkwią prawosławną 1912r.

Rynek w latach 30-tych lub 40-tych

Rok 1924 - burmistrz Tadeusz Parys przemawia podczas otwarcia boiska sportowego

Marcin ze Słupcy

żył w I połowie XV w.

PROFESOR Akademii Krakowskiej, AUTOR łacińskich utworów wierszowanych

- w roku 1436 zapisał się na Uniwersytet Krakowski,
- w 1447 r. wyjechał do Poznania, gdzie został rektorem szkoły katedralnej. W 1456 r. został powołany ponownie na Uniwersytet Krakowski i wykładał Owidiusza na Wydziale Filozoficznym.
- Życie prywatne, miejsce i czas śmierci nie są znane.

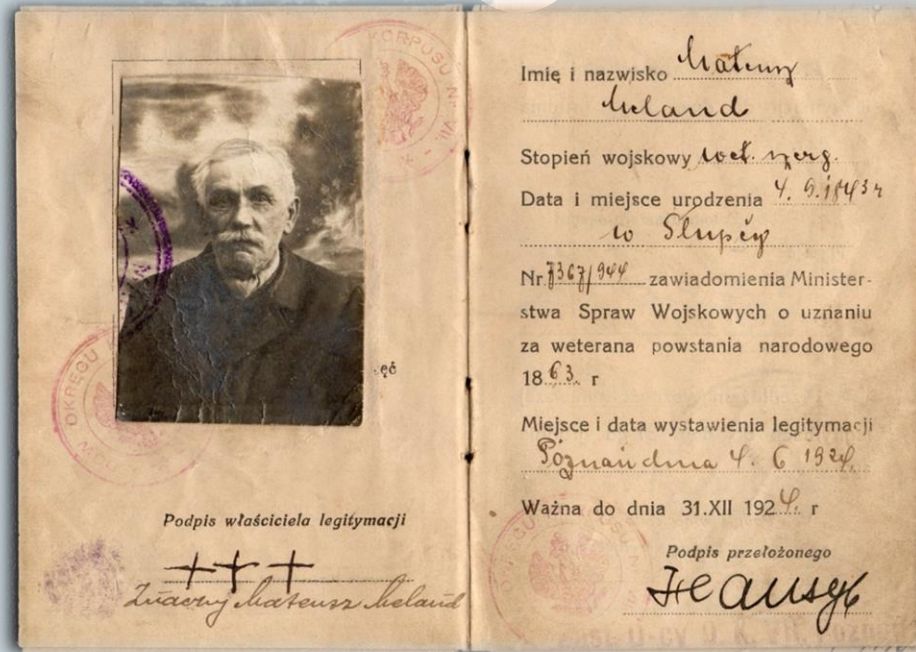
Meland

ur. 23.08.1843r. – zm. 22.02.1936r.

- Pochodził ze znanej rodziny słupeckich szewców.
- W 1924 r. został uznany przez Ministerstwo Spraw Wojskowych za WETERANA POWSTANIA 1863 r. i otrzymał legitymację nr 251 oraz wysoką kombatancką rentę, która wynosiła 420 zł miesięcznie.
- Po powstaniu styczniowym został wyróżniony i odznaczony Krzyżem Niepodległości z Mieczami, a w 70 rocznicę powstania w 1933 r. nadano mu Medal Pamiątkowy Weteranów.
- Znał osobiście Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Meland

**Krzyż Bojowników
Niepodległości**

**Krzyż ustanowiony z okazji 70-lecia
wybuchu powstania styczniowego**

- Bardzo często spotykał się z harcerzami i opowiadał im o latach młodości.
- Nie umiał czytać i pisać, ale był dla młodych serc żywą legendą i chciał by z jego powstańczych przeżyć, czerpali naukę.

Franciszek Szczygłowski

ur. 4.10.1876r. – zm. 28.07.1941r.

Ksiądz Franciszek Szczygłowski

Pomnik księdza przed Szkołą Podstawową nr 1 im. KEN i LO

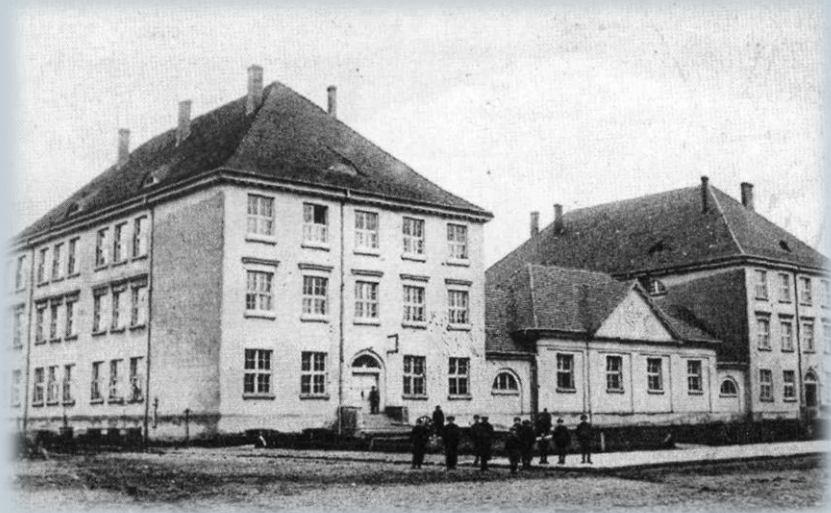
Franciszek Szczygłowski

POLSKI KSIĄDZ, SPOŁECZNIK, DZIAŁACZ OŚWIATOWY

- 12 marca 1920 roku został mianowany przez Stanisława Zdzitowieckiego proboszczem i dziekanem słupeckiej parafii św. Wawrzyńca.
- Podjął starania o wzniesienie budynku szkoły - na budowę zbierano pieniądze z licytacji, zabaw, datków.
- Budynek do dziś pełni swoją funkcję - znajdują się w nim Szkoła Podstawowa nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej oraz słupeckie Liceum Ogólnokształcące.
- Sprowadził do Słupcy Siostry Sercanki, które miały zajmować się wychowaniem religijnym i opieką nad najmłodszymi oraz nad starszymi ludźmi.

Franciszek Szczygłowski

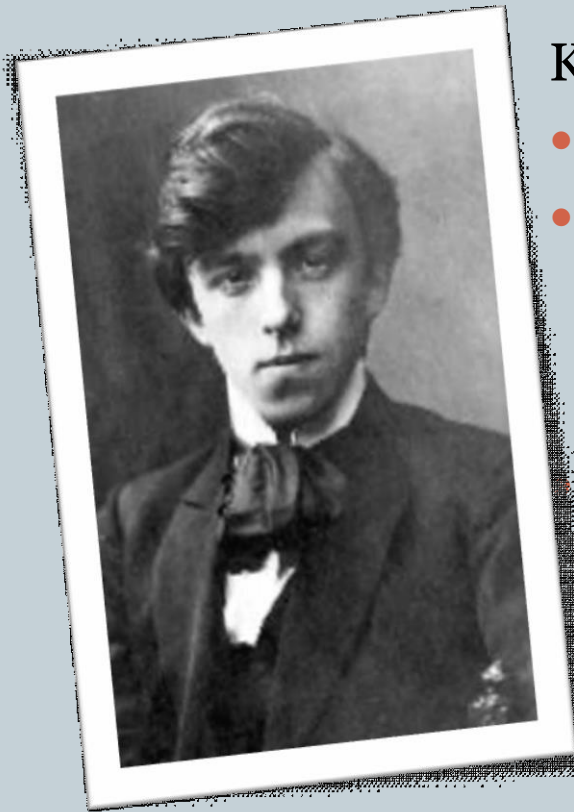

**Państwowe Seminarium Nauczycielskie
i Szkoła Powszechna
w okresie międzywojennym (lata 20-te)
oraz widok obecny**

Apolinary Szeluto

ur.3.07.1884r. - zm.21.08.1966r.

KOMPOZYTOR, PIANISTA, ADWOKAT

- Naukę gry na fortepianie rozpoczął w wieku 9 lat,
- w latach 1911–1918 pracował jako sędzia śledczy koło Astrachania. W 1918 roku zamieszkał w Warszawie, gdzie znalazł pracę w Ministerstwie Sprawiedliwości,
w latach 1927–1930 Towarzystwo Wydawnicze Muzyki Polskiej w Warszawie wydało jego dwa nokturny i kilka innych utworów,
w roku 1934 przeniósł się do Słupcy, gdzie pracował jako notariusz.

Apolinary Szeluto

- Wybrane kompozycje autorstwa Szeluty:
- ❖ Trzydzieści kanonów op. 1 na fortepian (1903),
- ❖ Sonata F-dur op. 9 na wiolonczelę i fortepian (1906),
- ❖ Kalina op. 18, opera w 3 aktach (1916-17),
- ❖ Orzeł Biały op. 32 [wersja I] na 4-głosowy chór a cappella (1920),
- ❖ Pan Tadeusz op. 17, suita symfoniczna na orkiestrę (1923),
- ❖ Mazurek nr 1 A-dur op. 21 na fortepian (1925),
- ❖ Polonez nr 4 h-moll op. 43/2 na fortepian (1926),
- ❖ Dwa nokturny op. 67 na fortepian (1928),
- ❖ Kongres Pokoju w Wiedniu op. 275, walc na orkiestrę symfoniczną (1952),
- ❖ Pan Tadeusz op. 294, opera w 5 aktach (1954),
- ❖ Płomień Olimpu op. 336, opera w 4 aktach (1957),
- ❖ Przyjaźń cygańska op. 351, opera w 4 aktach (1960),
- ❖ Wesoły grajek op. 359, opera w 3 aktach (1962).

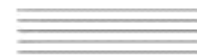
Dom Szeluty

Apolinary Szeluto

*Zespół Szkół Muzycznych
im. Apolinarego Szeluty
w Słupcy*

**Imię Apolinarego Szeluty nosi słupecki
Zespół Szkół Muzycznych oraz ulica Słupcy.**

Tadeusz Parys

ur. 25.03.1887r. – zm. wiosną 1940r. w Katyniu

BURMISTRZA MIASTA (1924r.- 1927r.)

- W 1913 r. ukończył w Warszawie uniwersytet i uzyskał uprawnienia Prowizora Farmacji.
- W 1914 r. wstąpił do legionów Piłsudskiego. Był uczestnikiem I wojny światowej i za swoją służbę został odznaczony.
- Na studiach poznał i zaprzyjaźnił się z późniejszym właścicielem apteki w Słupcy, panem Leonem Plewińskim i za jego radą w 1924 r. sprowadził się do niej.

Tadeusz Parys

- Troszczył się o park miejski, który jak mówił: „jest jeszcze młody jak ja, a już stanowi zdrowe płuca miasta”. Dosadzał w nim nowe drzewa, założył także skwer przy drodze na cmentarz przed stadionem.
- W dniu 3 maja 1926 r. odsłonił Pomnika Wolności, który stanął na środku rynku w hołdzie dla czynów i krwawej ofiary synów Ziemi Słupskiej, poległych w latach 1914 - 1918 - 1920.

**Plac u zbiegu Kościelnej,
Sukienniczej i Mickiewicza po roku 1930
nazwany Placem Parysa.**

Obecny widok Placu Parysa

W 1925 r. zapoczątkował tworzenie zbiorów muzealnych: zbierał wszelkie dokumenty i przedmioty dotyczące przeszłości miasta Słupcy, zgromadził 65 eksponatów.

Obecnie Muzeum Regionalne mieści się w domu dawnego przyjaciela p. Gregorkiewicza

Edward Fiszer

ur. 10.10.1916r. - zm. 13.01.1972r.

- Edward Fiszer urodził się w Słupcy i był synem słupeckiego rzemieślnika.
  - Po wojnie był KIEROWNIKIEM LITERACKIM Centralnego Domu Żołnierza w Warszawie. Pisał teksty piosenek i scenariusze programów estradowych dla wojskowych teatrów i zespołów estradowych.
  - Od 1952 był związany z radiem warszawskim. Współorganizował program III Polskiego Radia, był jego pierwszym REDAKTOREM NACZELNYM.
-
- PISAŁ sztuki teatralne, słuchowiska, wodewile, ale nade wszystko kochał piosenki. Był szefem, który postawił na młodych dziennikarzy, często debiutantów, oddając większość czasu antenowego audycjom muzycznym.

Edward Fiszer

POLSKI POETA, AUTOR TEKSTÓW PIOSENEK:

- Andrzejkowa wróżba,
- Ballada bieszczadzka,
- Brydżowa ballada,
- Jutro będzie dobry dzień,
- Moda na skakanie,
- Natasza i ja,
- Nie mam o to żalu,
- Odro, rzeko,
- Pod Papugami,
- Pójdę na Stare Miasto,
- Przyjedź, mamó, na przysięgę,
- Srebrne wesele,
- Stoję w oknie,
- Ściany mają uszy,
- Twardy orzech.

**Dom w którym urodził się
Edward Fiszer**

Marian Jarecki

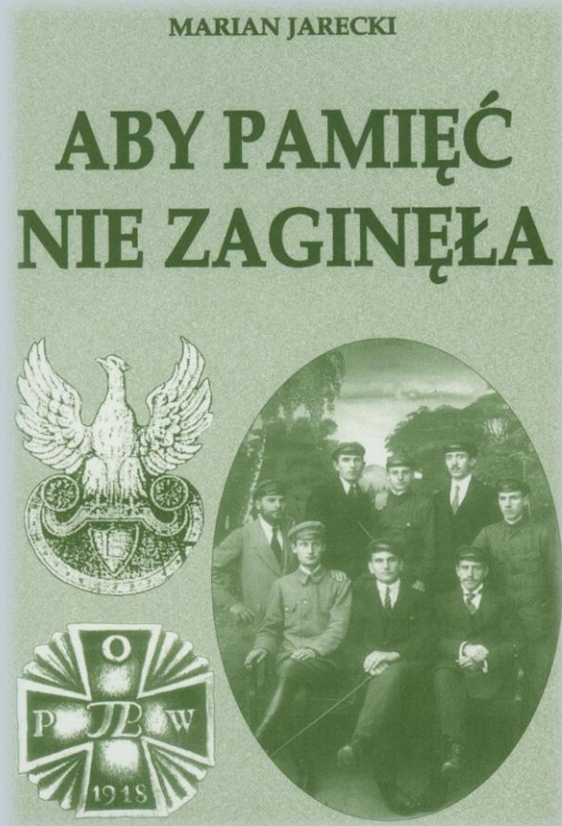
ur. 10.12.1932r. - zm. 23.11.2003r.

REGIONALISTA, SPOŁECZNIK, PUBLICYSTA,
MALARZ NIEPROFESJONALISTA

- Z wykształcenia inżynier leśnictwa, pracownik Banku Spółdzielczego oraz Muzeum Regionalnego w Słupcy (od 1994), REDAKTOR Gazety Słupeckiej.
- Autor publikacji popularno-naukowych związanych z jego „małą ojczyzną”, z których wymienić należy:
  - ❖ „Bitwa pod Myszakówkiem w Powstaniu Styczniowym”,
  - ❖ „Bitwa pod Mieczownicą w Powstaniu Styczniowym”,
  - ❖ „Powstanie Styczniowe na ziemi słupeckiej”,
  - ❖ „Ksiądz Prałat Franciszek Szczygłowski”,
  - ❖ „Tadeusz Parys Burmistrz miasta Słupcy”,
  - ❖ „Aby pamięć nie zaginęła”,
  - ❖ „Peowiaci - pierwsze ofiary okupacji w Zagórowie”,
- współautor: „Dzieje Słupcy”

Marian Jarecki

Otrzymał wyróżnienia:

- w Plebiscycie Słupczanin Roku 1995,
- Srebrny Krzyż Zasługi nadany na kongresie w Radomiu w 1998 r.,
- najwyższe wyróżnienie Rady Miasta Słupcy „Herbową Tarczę Słupcy 11 listopada 1999 r.,
- Medal Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Komornickiej im. ks. Franciszka Malinowskiego nadany 11 listopada 2001 r. w Zagórowie.

Henryk Wolski

ur. 05.01.1951r.

KAPITAN JACHTOWY, INSTRUKTOR ŻEGLARSTWA,
SKIPPER

- Urodził się w Słupcy.
- Prowadzi rejsy i szkolenia żeglarskie.
- Łączny staż morski – ponad 140 000 mil w najróżniejszych regionach świata (Bałtyk, Morze Północne, Morze Śródziemne, Atlantyk, Pacyfik, Arktyka, Antarktyka), dystans ten odpowiada ponad sześciu okrążeniom świata.

Kapitan Henryk Wolski jako pierwszy Polak i szósty człowiek w świecie zakończył etapowy rejs jachtami żaglowymi dookoła Bieguna Północnego.

Henryk Wolski

Ciekawe rejsy:

- 1976 – Zawiszą Czarnym przez Atlantyk: Gdańsk – Nowy York; funkcja: III oficer
- 1989 – s/y Antares (Bavaria 38) przez Atlantyk: St. Lucia (Karaiby) – Rovinj (Jugosławia); funkcja: kapitan
- 1991 – 1993 – seria rejsów zimowych po Morzu Śródziemnym pod wspólnym tytułem Śladami Odyseusza; funkcja: kapitan
- 1994 – wyprawa Śladami Wikingów śródlądowymi drogami wodnymi z Rygi do Odessy; funkcja: organizator / kapitan
- lato 2000 – rejsy na łodzi Welet słowiańskimi szlakami; funkcja: organizator / kapitan
- 2003 – 2004 – s/y Zjawą IV Od Hornu do Hornu; funkcja: organizator / kapitan etapu 3,4,13.

Nagrody:

- Nagroda Conrada 2003 za kultywowanie tradycji żeglugowych ludów północy, za morskie wielkie i małe wyprawy badawcze i historyczne.
- Nagroda Kolosy 2003 za opłynięcie Bieguna Północnego na jachtach żaglowych.
- Nagroda im. L.Teligii 2003 za książkę *Fortitudine Vincimus* – zwyciężymy wytrwałością.

Henryk Wolski

Mapka rejsów dookoła
Bieguna Północnego

Bibliografia

Dzieje Słupcy, red. Bolesław Szczepański, Poznań 1996.

Jarecki M., Tadeusz Parys, burmistrz Miasta Słupcy w latach 1924-1927, Poznań 2000.

Źródła internetowe:

<https://pl.wikipedia.org>

<https://dawnaslupca.pl>

<https://wirtualnyregion.pl>

<http://www.polskaniezwykla.pl>

<http://muzeumslupca.pl>

miasto.slupca.pl

<https://www.slupca.pl>

<http://www.polskiezeglarsowopolarne.pl>

<https://dobrewiatry.pl>

<https://culture.pl/pl>

<http://www.encyklopediateatru.pl>

<https://www.przewodnik-katolicki.pl>

<https://dzieje.pl/aktualnosci/slupeckie-obchody-150-rocznicy-wybuchu-powstania-styczniowego>

www.slupca.geocmentarz.pl

<http://www.polskiezeglarsowopolarne.pl>